

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІНЖЕНЕРІЇ ХАРЧОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

**Матеріали II Всеукраїнської студентської
інтернет-конференції**

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ»**

6 травня 2021 року

м. Херсон

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІНЖЕНЕРІЇ ХАРЧОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

**Матеріали II Всеукраїнської студентської
інтернет-конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ»**

06 травня 2021 року

м. Херсон

Редакційна колегія:

Балабанова І.О. – к.с.-г.н., доцент, декан БТФ (головний редактор);

Пелих Н.Л. – к.с.-г.н., доцент, в.о. зав. кафедри генетики та розведення с.-г. тварин ім. В.П. Коваленка;

Пелих В.Г. – завідувач кафедри технологій переробки та зберігання с.-г. продукції, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НААНУ;

Ведмеденко О.В. - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри технології виробництва продукції тваринництва;

Новікова Н.В. - к.с.-г.н., доцент, в.о. завідувача кафедри інженерії харчового виробництва.

**Адреса редколегії: м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Біолого-технологічний факультет
Головний корпус, аудиторії 72, 76**

Матеріали II Всеукраїнської студентської інтернет-конференції «Актуальні питання харчової промисловості та перспективи розвитку галузі». – Херсон: ХДАЕУ, ВЦ «Колос». 2021. 127 с.

Тенденції розвитку альтернативних систем виробництва м'яса птиці

Кривий В.В., асистент кафедри технології виробництва продукції тваринництва
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Останні тенденції у виробництві м'яса курей полягають у швидкому зростанні темпів його виробництва за період з 2000 по 2021 рік вона зростає майже у два рази. За показниками абсолютну більшу кількість виробленої продукції птахівництва становило м'ясо курчат-бройлерів, що вирощувалися за інтенсивними технологіями. Але останнім часом тенденції змінюються ринок виробництва продукції птахівництва, особливо у розвинених країнах, почав змінюватися, оскільки споживачі вимагають більше, ніж просто доступних продуктів харчування.

Виробники також знаходяться у постійному тиску від громадських активістів та організацій з захисту тварин, які критикують інтенсивні технології виробництва м'яса курчат-бройлерів за те, що вони ніби то змушують організм птиці функціонувати на межі своїх можливостей, що у свою чергу впливає негативно на їх здоров'я [1].

Тренди іноземних компаній з виробництва м'яса птиці пропонують, як альтернативу інтенсивним технологіям виробництва курятини в Україні систему вирощування, що передбачає, в тій чи іншій мірі, їх деінтенсифікацію, а саме: застосування генотипів курей більш повільного росту, вигулів, зменшення щільності посадки.

Стосовно досліджень пов'язаних із щільністю посадки та канібалізмом птиці і його профілактикою, що наднормативна щільність посадки, зміна ієрархічної структури в групі, підсаджування нових особин, відхилення від нормативних показників мікроклімату, інтенсивності освітлення є першопричинами виникнення канібалізму.

Спочатку птиця відчуває дискомфорт, який переростає в занепокоєння, агресію, істерію, а згодом - в розкльовування та вищипування пір'я. Канібалізм завдає значних економічних збитків птахівничим підприємствам, адже його прояви не залежать від кількості, виду птиці та умов утримання [1].

Широких масштабів розвитку альтернативні системи утримання досягли у країнах ЄС, в яких рух за добробут тварин і птиці дуже потужний та впливовий. Продукція птахівництва, яка вироблена в альтернативних системах відноситься до преміум-сегменту ринку м'яса птиці. Така продукція відповідно позначається певним маркуванням, щоб покупець міг розрізнити її і відповідомає вищу ціну ніж інша продукція.

У системі маркування застосовують три рівні для органічної курятини:

1-й «100% органічний бройлер» означає, що при його вирощуванні всі інгредієнти кормів були органічними;

2-й «Органічний бройлер» означає, що не менше 95% інгредієнтів були органічними;

3-й «Вироблений з органічними інгредієнтами» означає, що птиця споживала не менше 70% органічних інгредієнтів.

Тенденції розвитку альтернативних систем утримання базуються на відповідних сертифікованих системах її виробництва: «FreeRange» (вільний вигул), «TraditionalFreeRange» (традиційний вільний вигул), «OrganicChicken» (органічні курчата)[2].

«FreeRange», або вільно-вигульна система представляє собою метод вирощування птиці та утримання птиці при якому вона частину доби має доступ до простору зовні пташника. У даній системі птиці надається більше можливостей для інсоляції, руху й реалізації своїх поведінкових особливостей та реакцій. Для маркування продукції, як «FreeRange» фермери у США повинні тільки продемонструвати, що птиця має вільний доступ до зовнішнього простору більше половини свого життя.

Згідно EU Regulation 543/2008, площа вигулу в розрахунку на 1 гол. має становити не менше ніж 1 м². Для виходу на вигул у пташнику мають бути виконані лази або двері, загальна довжина яких має становити не менше ніж 4м на кожні 100 м² його площі. Порівнюючи із інтенсивною системою виробництва м'яса курей «Conventional» в системі «FreeRange» застосовують значно меншу щільність посадки птиці у пташнику, що у свою чергу зменшує прояв канібалізму. У пташнику, крім того, мають бути встановлені сідала з розрахунку 10 см/гол. Встановлено мінімальний вік забою птиці 56 днів, мінімальну тривалість періоду темряви протягом доби складає 8 годин. Птицю на завершальній стадії відгодівлі годують повноцінним кормом у якому 70% має становити зерно[2].

«TraditionalFreeRange», або традиційно вільно-вигульна система виробництва м'яса курей інновація даної технології полягає у подальшому покращенні умов утримання птиці та наближення їх умов утримання в фермерських господарствах дані умови регулюються вище зазначеним регламентом. За даною технологією верхньою межею щільності посадки та навантаження в розрахунку на м² підлоги пташника є, відповідно, 12 гол/м² та 25 кг/м² та збільшено до 2 м²/гол. норматив зовнішнього вигулу, який має бути вкритий переважно рослинністю.

Також при виробництві м'яса курчат-бройлерів, поряд стоїть і виробництво харчових і дієтичних яєць де головну увагу приділяють повноцінності корму та вітамінному забезпеченню, особливо вітаміном D [4]. Доступ птиці до вигулу має бути забезпечений з 6-тижневого віку протягом всього світлового дня. Вимоги, щодо освітлення, годівлі, наявності сідал та лазів такі ж, як і в системі «FreeRange», але відмінності полягають у віці забою курчат в цій системі він становить 81 день.

«OrganicChicken», або органічні курчата дані умови вирощування регулюються регламентом ЄС 889/2008. Регламентом за технологією допускається використання як інтенсивних, так і повільного росту генотипів птиці, проте відмічено, що при виборі порід або кросів птиці повинні

враховуватися їх здатність пристосовуватися до місцевих умов, життєздатність та стійкість до хвороб. Порівняно з системами «TraditionalFreeRange» та «FreeRange», ще більш зменшено норматив максимальної щільності посадки (до 10 гол/м²) і збільшено норматив зовнішнього ареалу до 4 м²/гол. Зони відкритого повинні бути, в основному, покриті рослинністю і забезпечені захистом від хижаків. Корми в органічній системі на 100% мають бути сертифікованими та органічними[2].

Тенденції розвитку альтернативних технологій в Україні показують не значний розвиток. Більшість фахівців справедливо вказують, що перехід на альтернативні системи виробництва м'яса курей призведе до збільшення витрат, особливо у разі використання генотипів повільного росту. Більш вірогідним є виробництво на основі курятини преміум-сегменту ринку й її реалізація за цінами, що забезпечуватиме достатній прибуток виробникам. Перш за все, це можливо в країнах з високою купівельною спроможністю населення[3].

Література:

1. Любенко О.І., Левченко І.С. Канібалізм птиці та його профілактика. Фахове видання: Наукові доповіді НУБіП України, №3 (85) 2020. С. 1-10.
2. Альтернативні системи виробництва курятини найбільше розвинені в країнах ЄС. веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/Hbwgbe5> (дата звернення: 23.04.2021р.).
3. Органічне птахівництво: умови вирощування. веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/Hbwhl3o> (дата звернення: 20.04.2021 р.).
4. Любенко О.І., Лисак О. Роль вітаміну D при вирощуванні птиці.: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. - Переяслав, 2020. - Вип. 55. - 637 с.